

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМ. ІВАНА БОБЕРСЬКОГО

Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

REHNAV

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ДІТЕЙ З ОРГАНІЧНИМИ УРАЖЕННЯМИ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

другого (магістерського) рівня вищої освіти

ступінь вищої освіти – Магістр

галузь знань – 22 Охорона здоров'я

спеціальність - 227 Фізична терапія, Ерготерапія

спеціалізація – 227.1 Фізична терапія та 227.2 Ерготерапія

Львів 2019

«This project has been funded with support from the European Commission. This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein».

Робоча програма з дисципліни «фізична терапія дітей» для студентів спеціальності
227 Фізична терапія, ерготерапія

X с. (денна форма навчання), X с. (заочна форма навчання)

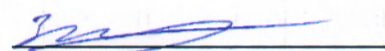
Розробник: доцент, канд. фіз. вих. Ціж Л.М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Протокол від "2" вересня 2019 року № 1

Завідувач кафедри фізичної терапії

та ерготерапії

(підпис)

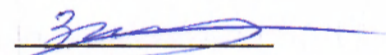
(Коритко З.І.)

Оновлена редакція з врахуванням рекомендацій партнерів РЕНАВ

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні каф. фізичної терапії та ерготерапії

Протокол від "18" листопада 2019 року № 7

Завідувач кафедри фізичної терапії та ерготерапії

(підпис)

(Коритко З.І.)

(прізвище та ініціали)

Розроблено Ціж Л.М., ЛДУФК, в рамках
проекту РЕНАВ.

Дані матеріали є надбанням проекту
РЕНАВ.

© 2019, фізична терапія. Усі права захищено.
При використанні матеріалів посилання на
автора та першоджерело обов'язкове.

© 2019, ЛДУФК

РЕНАВ

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

This project has been funded with support from the European Commission. This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>22 Охорона здоров'я</u>	Нормативна (за вибором)	
Модулів – 1	Спеціальність <u>227</u> <u>“Фізична терапія та ерготерапія”</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		5-й	6-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента -	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>магістр</u>	10-й	10-й
		Лекції	
		12 год.	6 год.
		Практичні	
		18 год.	8 год.
		Самостійна робота	
60 год.	76 год.		
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 0,5/1

для заочної форми навчання – 0,2/1

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: набуття студентами теоретичних знань та практичних навичок для проведення фізичної терапії дітей різного віку із органічними ураженнями нервової системи.

Завдання навчальної дисципліни:

1. отримання студентом навиків щодо особливостей захворювань нервової системи у дітей різного віку;
2. проведення реабілітаційного обстеження дітей та складання програми фізичної терапії;
3. розробити і вміти виконувати комплекс терапевтичних вправ та лікувального масажу, застосовувати різні засоби та методи фізичної терапії;
4. оцінити вплив фізичної терапії впродовж часу занять при різних захворюваннях у дітей.

Після засвоєння курсу студенти будуть:

знати

1. особливості порушень нервової системи у дітей різного віку,
2. основні захворювання та порушення нервової системи характерні для дитячого віку;
3. особливості застосування фізичної терапії дітей з органічними ураженнями нервової системи.

вміти

1. проводити необхідні обстеження, визначати найбільш проблемні сфери пацієнта та розуміти їх причину;
2. обґрунтувати застосування тих чи інших засобів та методів фізичної терапії дітей різного віку з органічними ураженнями нервової системи;
3. попереджувати загострення та ускладнення, відновлювати здоров'я та працездатність, враховуючи при цьому покази чи протипокази до використання фізичної терапії.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Дослідження нервової системи у дітей

Тема 1. Особливості дослідження нервової системи у дітей

1. Анатомо-фізіологічні особливості нервової системи у дітей різного віку;
2. Методи дослідження нервової системи у дитячому віці;
3. Патологічні рефлекси.

Змістовий модуль 2. Особливості фізичної терапії дітей з органічними ураженнями нервової системи

Тема 2. Основні захворювання та порушення нервової системи у дітей.

1. Дитячий церебральний параліч: етіологія, патогенез, класифікація;
2. Характеристика форм ДЦП;
3. Рухові порушення у дітей з церебральним паралічем. Класифікація GMFCS;
4. Основні симптоми та синдроми ураження нервової системи

Тема 3. Фізична терапія дітей з органічними ураженнями нервової системи

1. Реабілітаційне обстеження;
2. Визначення проблем у дітей з ЦП, які базуються на МКФ – ДП;
3. Складання цілей реабілітації у SMART форматі;
4. Методи та засоби фізичної терапії дітей з органічними ураженнями нервової системи.
5. Сенсорномоторна реабілітація
6. Загальні принципи реабілітації дітей зі спастичністю
7. Застосування ботулотоксину А у дітей зі спастичністю

1. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		л	пр	с.р.		л	пр	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1.								
Змістовий модуль 1. Дослідження нервової системи у дітей								
Тема 1. Особливості дослідження нервової системи у дітей		2	4	10			2	34
<i>Разом – зм. модуль 1</i>	16	2	4	10	36		2	34
Змістовий модуль 2. Особливості фізичної терапії дітей з органічними ураженнями нервової системи								
Тема 2. Основні захворювання та порушення нервової системи у дітей		4	4	20			2	16
Тема 3. Фізична терапія дітей з органічними ураженнями нервової системи		6	10	30			4	26
<i>Разом – зм. Модуль 2</i>	74	10	14	50	54	6	6	42

5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Особливості дослідження нервової системи у дітей	2	
2-3	Основні захворювання та порушення нервової системи у дітей	4	2
4	Реабілітаційне обстеження дітей з органічними ураженнями нервової системи	2	2
5-6	Методи та засоби фізичної терапії дітей з органічними ураженнями нервової системи	4	2
	Разом	12	6

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Анатомо-фізіологічні особливості нервової системи у дітей різного віку	2	
2	Патологічні рефлекси	2	2
3	ДЦП. Етіологія, патогенез, класифікація	2	2
4	Руховий розвиток дітей з ЦП та його оцінка	2	
5	Реабілітаційне обстеження дітей з органічними ураженнями нервової системи	2	
6	Фізична терапія, принципи та завдання	4	2
7	Методики фізичної терапії дітей з органічними ураженнями нервової системи	2	2
8	Загальні принципи реабілітації дітей зі спастичністю	2	
	Разом	18	8

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Анатомо-фізіологічні особливості нервової системи у дітей різного віку	5	14
2	Методи дослідження нервової системи у дитячому віці	5	14
3	Основні захворювання та порушення нервової системи у дітей	8	16
4	Психічні порушення у дітей	4	
5	Діти з особливими потребами та фізична терапія	8	
6	Спина біфіда та фізична терапія	4	
7	Неврологічні розлади у новонароджених	4	6
8	Методики фізичної терапії дітей з органічними ураженнями засновані на принципах доказовості	6	10
9	Корекція патологічних положень при ДЦП	8	6
10	Підбір технічних засобів та способи переміщення для дітей з органічними ураженнями нервової системи	8	10
	Разом	60	76

8. Індивідуальні завдання

(для студентів, які навчаються за графіком сприяння)

1. Матеріали самопідготовки;
2. Самостійні роботи:

Реферат на тему: “Методики фізичної терапії дітей з органічними ураженнями нервової системи”;

Складання програми фізичної терапії для дітей з спастичністю;

Складання програми фізичної терапії для дітей з різним рівнем моторних порушень;

9. Методи контролю

Засоби діагностики успішності навчання Контроль засвоєння матеріалу включає поточний контроль (присутність та активна участь на заняттях, робота з он-лайн платформою, виконання тестів, контрольні роботи за двома змістовими модулями, мультимедійна презентація, практичні навички. Сумарна оцінка виставляється за 100-бальною шкалою.

10. Залікові вимоги

1. Класифікація ДЦП
2. Супутні неврологічні порушення ДЦП
3. Характеристика спастичних форм
4. Назвіть та опишіть типи атетозу (гіперкінетичної форми)
5. Постнатальні (післяпологові) причини виникнення дитячого церебрального паралічу (ДЦП)
6. Опишіть атонічно-астатичну форму ЦП
7. Перелічіть пренатальні (внутрішньоутробні) причини виникнення ЦП
8. Опишіть положення дитини зі спастичною диплегією при повороті зі спини на живіт
9. Опишіть геміпаретичну форму ЦП
10. Опишіть положення дитини на спині зі спастичною геміплегією
11. Опишіть, яким чином проводиться перевірка довжини коротких привідних м'язів стегна та активний розтяг камбалоподібних м'язів при ДЦП
12. Опишіть, яким чином проводиться перевірка довжини литкових м'язів та активний розтяг коротких привідних м'язів при ДЦП
13. Назвіть положення для нормалізації тону

14. Назвіть положення для тренування контролю голови
15. Які функції великої моторики доцільно обстежити у дитини з ЦП
16. Які функції для самогляду доцільно обстежити у дитини з ЦП
17. Опишіть в чому полягає суть системи інтенсивної нейрофізіологічної реабілітації
18. Опишіть в чому полягає суть методики Войта
19. Опишіть, які завдання ви будете вирішувати у фізичній терапії дітей зі спастичною диплегією
20. Опишіть, які завдання ви будете вирішувати у фізичній терапії дітей з
21. Опишіть, що таке положення дисоціації та назвіть декілька прикладів
22. Опишіть як проводиться тренування поворотів зі спини на живіт у дітей з ДЦП
23. Назвіть клінічні форми мовних порушень при ДЦП
24. Назвіть вправи для тренування ходи
25. Які функції великої моторики доцільно обстежити у дитини з ЦП
26. Назвіть фактори формування контрактур та деформацій при ДЦП
27. Види контрактур при ДЦП
28. Тренування поворотів зі спини на живіт
29. Опишіть, які завдання ви будете вирішувати у дітей зі зниженим м'язовим тонусом
30. Опишіть, яким чином проводиться корекція патологічної пози при наступному сидінні: розставивши ноги буквою W
31. Для чого застосовують лікувальні положення та назвіть вимоги до різних способів фіксації
32. Корекція патологічних положень ДЦП
33. Картка оцінки основних рухових функцій
34. Підбір технічних засобів ДЦП
35. Способи переміщення дітей з ЦП
36. Завдання фізичної терапії при різних формах ДЦП
37. Сенсорномоторна реабілітація
38. Бутолотоксин у лікуванні дітей з спастичністю

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			Сума 100
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		
T1	T2	T3	
27	20	53	

ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ КУРСУ

Активність	Період виконання	Бали	% у загальному заліку
1. Присутність та активна участь на лекційних заняттях	впродовж навчального курсу	6 занять * 1 бал. Загальна кількість балів – 6 балів	6 %
2. Присутність та активна участь на практичних заняттях	впродовж навчального курсу	9 занять * 1 бал. Загальна кількість балів – 9 балів	9%
3. робота з он-лайн платформою, виконання тестів	впродовж навчального курсу	6 занять* 3 бали Загальна кількість балів – 18 бал	18%
4. Мультимедійна презентація	Модуль 1	5 балів	5%
5. практичні навички	впродовж навчального курсу	15 балів	15%
6. Контрольна робота	Практичне заняття 4 Практичне заняття 8	1 контрольна робота * 15 балів. 2 контрольна робота* 20 балів. Загальна кількість балів – 35 балів	35%
7. самостійна робота	впродовж навчального курсу	10 балів	10%
Загальна оцінка		100 балів	100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма з дисципліни.
2. Робоча навчальна програма з дисципліни.
3. Методичні розробки до практичних занять
4. Методичні розробки для забезпечення самостійної роботи студентів.
5. Мультимедійні презентації до лекційного курсу.

13. Рекомендована література

Основна:

1. Антоник В. І. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури / В. І. Антоник, І. П. Антоник, В. Є. Андріанов. – Київ: Професіонал, центр навчальної літератури, 2019. – 336 с.
2. Анатомія та фізіологія дитини: Навчальний посібник / Мардар Г.І., Халаїм Є.А., Бабак С.В., Марценяк І.В. – Чернівці: Рута, 2012. – 175 с.
3. Болезни детей старшего возраста: Руководство для врачей. – М.: Мед пресс-информ, 2012. – 608 с.
4. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура и массаж. – М.: ТЕО ТАР-МЕД, 2012. – 558 с. 6. Реабилитация детей с ДЦП / [Е. В. Семёнова, Е. В. Клочкова, А. Е. Коршикова-Морозова та ін.]. – Москва: Лента Книга, 2018. – 584 с. – («Азбука милосердия»: методические и справочные пособия).

5. Jan Stephen Tecklin Pediatric Physical Therapy / [edit by] – Fifth edition, Lippincott Williams & Wilkins, 2015 . – 765 p.
6. Kuliński W. Fizjoterapia w pediatrii / W. Kuliński, K. Zeman, T.Orlik - Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2012. – 396 s.
7. Campbells Physical Therapy for Children Expert Consult 5th revised Edition, by Robert J. Palisano, Margo Orlin, Joseph Schreiber, 2016. - 1104 p.
8. Pediatric Rehabilitation, 5th revised Edition: Principles and Practice by Michael A. Alexander, Dennis J. Matthews, 2015. – 636 p.

Допоміжна:

1. Педіатрія: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів IV рівня акред. / За ред. проф. О.В. Тяжкої. – Вид. 5-те випр. та допов. – Вінниця: Нова книга, 2018. – 1152 с.
2. Панаев М.С. Основы массажа и реабилитации в детской педиатрии / М.С. Панаев – Ростов н/Д: Феникс, 2003. – 320 с.
3. Реабілітаційний супровід навчання неповносправних дітей: методичний посібник / Укл.: А. Луговський, М. Сварник, О. Падалка. — Львів: Колесо, 2008. — 144 с.
4. Слободян Л.М., Діагностика захворювань та реабілітація дітей / Л.М. Слободян, В.Ф. Лобода, Н.Б. Процайло – Тернопіль: Укрмедкнига, 2004. – 614 с.
5. Ціж Л. Реабілітаційне обстеження у дітей із церебральним паралічем із порушеним стереотипом ходи / Любов Ціж, Олександр Тодчук // День студентської науки : зб. матеріалів щоріч. студ. наук. конф. - Львів, 2019. - С. 129 - 131. / <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/22775>
6. Introduction to physical therapy, fifth edition, 2016, Michel A. Pagliarulo, 400ps.
7. Szmigiel C. Podstawy diagnostyki i rehabilitacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej - tom I i II / C. Szmigiel - AWF Kraków, 2010. - 589 s.

Інформаційні ресурси інтернет

1. Международная классификация функционирования, ограниченный жизнедеятельности и здоровья детей и подростков [Электронный ресурс]. – 2016. – Режим доступа до ресурсу: <http://www.who.int/publications/list/2016/icd-children/ru/>.
2. <http://formula-rukhu.com.ua/napriamky-diialnosti-reabilitatsiia-v-pediatrii/>
3. <https://www.msp.gov.ua/content/reabilitaciya-ditey-z-invalidnistyu-vnaslidok-dityachogo-cerebralnogo-paralichu.html>
3. Клінічні настанови "Органічні ураження нервової системи у дітей", 2013 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : URL: https://dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2013_286ykpmd_tserparal_dity.pdf
4. Surveillance of Cerebral Palsy in Europe (SCPE) [Electronic resource] // Access mode: http://www-rheop.ujf-grenoble.fr/scpe2/site_scpe/
5. Шкала великих моторних функцій (Gross Motor Function Measure - GMFM) // Все про ДЦП. Інформація для пацієнтів, їх сімей та спеціалістів [Електронний

ресурс]. - Режим доступу: URL: <http://www.dcp.com.ua/sites/default/files/GMFM-blank-ukr.pdf>.

6. Система класифікації великих моторних функцій (GMFCS) // Все про ДЦП. Інформація для пацієнтів, їх сімей та спеціалістів [Електронний ресурс]. - Режим доступу : URL: <http://www.dcp.com.ua/GMFCS/>.
7. Manual Ability Classification System for children with cerebral palsy 4 - 18 years [Electronic resource]. - Way of access: URL: <http://www.macs.nu/download-content.php> - Title from the screen.